

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

วัยรุ่นเป็นกลุ่มประชากรที่มีความสำคัญทางสังคม เนื่องจากวัยรุ่นเป็นบุคคลที่กำลังเติบโตเพื่อก้าวเข้าไปปรับผิชอบสังคมทดแทนคนรุ่นเก่า การที่วัยรุ่นมีความรู้ ความสามารถ และความประพฤติที่ดีอยู่ในกรอบของสังคมย่อมเป็นผลดีต่อสังคม แต่วัยรุ่นเป็นวัยที่มักจะมีปัญหาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มเปลี่ยนจากวัยเด็กเข้าสู่วัยรุ่นหนุ่มสาว ซึ่งถือเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต วัยรุ่นจะมีการพัฒนาทางด้านร่างกายเพื่อเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ ในขณะที่การพัฒนาทางด้านจิตใจยังไม่สามารถเติบโตได้ทัน ดังนั้น วัยรุ่นจึงมีความอ่อนไหว เปลี่ยนแปลงง่าย และบ่อยครั้งที่เกิดความสับสนกับความเป็นตัวเองที่อยู่ในภาวะของการเป็นเด็กก็ไม่เชิงผู้ใหญ่ก็ไม่ใช่ นอกจากนี้เมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยรุ่น สังคมเริ่มมีความคาดหวังมากขึ้น บทบาทและสถานภาพได้เปลี่ยนไปจากในวัยเด็ก วัยรุ่นที่ปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ไม่ดีพอ จะรู้สึกว่าคุณเองมีปัญหา ซึ่งอาจนำไปสู่การแสดงออกหรือมีพฤติกรรมบางอย่างที่รุนแรงเบี่ยงเบนและขัดแย้งกับความคาดหวังของสังคม (เสริน ปุณณะหิตานนท์, 2524:8)

ในปัจจุบัน สังคมไทยมีวัยรุ่นจำนวนมากที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม จากสถิติของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในตลอดปี พ.ศ.2546 มีทั้งสิ้นจำนวน 29,915 คน โดยเป็นเด็กและเยาวชนที่มีช่วงอายุ 7-12 ปี จำนวน 213 คน อายุ 12-14 ปี จำนวน 2,100 คน และอายุ 15-18 ปี จำนวน 25,602 คน จากสถิติดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีช่วงอายุ 15-18 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงของการเป็นวัยรุ่นเป็นช่วงอายุที่มีการกระทำผิดมากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่าจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยเฉพาะการกระทำความผิดในฐานก่อเหตุทะเลาะวิวาท เข้าใจกำลังต่อสู้กัน จึงนับว่าเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง (เว็บไซต์กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม)

ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนของกลุ่มวัยรุ่นที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก ก็คือ ปัญหาการใช้ความรุนแรงของกลุ่มวัยรุ่นที่เป็นนักเรียนสายอาชีพหรือที่เรียกกันว่า “นักเรียนอาชีพวะ” ซึ่งข่าวการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของเด็กนักเรียนอาชีพวะ จะเป็นข่าวที่ได้ยินได้ฟังกันจากสื่อมวลชนแขนงต่างๆอยู่เสมอ จนดูเหมือนว่ากลายเป็นเรื่องปกติของสังคมไปแล้ว การก่อเหตุทะเลาะวิวาท

ของนักเรียนอาชีวะนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น และความสูญเสียที่เกิดขึ้นก็ได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะกลุ่มเท่านั้น แต่ยังสามารถไปสู่ผู้บริสุทธิ์ที่หลงอยู่ในเหตุการณ์ความรุนแรงดังกล่าว (สุภาวดี มิตรสมหวัง, 2546:1) ทำให้ได้รับบาดเจ็บและบางรายได้รับอันตรายจนถึงขั้นเสียชีวิต ตัวอย่างเช่น เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2546 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เสียชีวิตจากถูกระสุนปืนลูกหลงจากกลุ่มนักเรียนอาชีวะ 2 กลุ่มที่กำลังตะลุมบอนกันอยู่บริเวณ หน้าห้างเดอะมอลล์ บางกะปิ (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ.2546)

การก่อเหตุทะเลาะวิวาท ขกพวกตีกันของเด็กนักเรียนอาชีวะได้ส่งผลเสียในหลายๆด้านทั้งชีวิต ทรัพย์สิน ความสงบสุขเรียบร้อยของสังคม และที่สำคัญก็คือ วัยรุ่นที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต กลับกลายมาเป็นปัญหาของสังคมเสียเอง ปัญหาดังกล่าวนี้จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาให้เข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรม เพื่อจะได้หาหนทางในการป้องกันและแก้ไขต่อไป

การศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ ได้มีผู้สนใจศึกษาในหลายมิติ เช่น ในด้านมิติของฐานะทางเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน อิทธิพลของการได้รับการปลูกฝังค่านิยม ความเชื่อและทัศนคติของสถาบันอาชีวะศึกษา และสภาพสังคมที่มีปัญหา (พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2523; ทิวา วงศ์ธนาพร, 2539; สุชินทร์ ปรีดาสุริยชัย, 2543; กตัญชลี ณรงค์ราษฎร์, 2543; สุภาวดี มิตรสมหวัง, 2546) แต่แนวคิดที่ผู้ศึกษาให้ความสนใจ คือ ความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self-concept) เพราะว่าความคิดเกี่ยวกับตนเองเป็นตัว กำหนดพฤติกรรมของบุคคล บุคคลจะแสดงพฤติกรรมไปในทางคิดว่าที่ตนเองเป็นอย่างไร พฤติกรรมที่แสดงออกมาจึงเป็นผลมาจากความคิดเกี่ยวกับตนเองของคนๆนั้นนั่นเอง

ในการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเกี่ยวกับตนเอง แนวคิดที่แพร่หลายมากก็คือ แนวคิดที่มองว่าวัยรุ่นยังขาดความชัดเจนและมั่นคง ทำให้วัยรุ่นต้องพึ่งพิงผู้อื่นเป็นหลักในการย้อนกลับมามองตนเอง ซึ่งมักได้แก่ บิดา มารดา เพื่อน สามิ ภรรยา ครูและอาจารย์ เป็นต้น บุคคลเหล่านี้ถือเป็นบุคคลที่มีนัยสำคัญ (Significant Other) ที่มีอิทธิพลต่อความคิดเกี่ยวกับตนเองของวัยรุ่น จากการศึกษาของอำไพ ศิริพิพัฒน์(2515) พบว่าบิดามารดามีผลต่อการพัฒนาความคิดเกี่ยวกับตนเองของเด็กเป็นอย่างมาก เพราะบิดามารดามีความผูกพันและใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด การอบรมเลี้ยงดูให้ความรัก ความอบอุ่นแก่เด็กของบิดามารดาจะมีอิทธิพลต่อความคิดเกี่ยวกับตนเองของเด็ก เพราะสิ่งเหล่านี้บอกให้เด็กทราบว่าเขาเป็นที่รัก เป็นที่ต้องการและมีคุณค่าเพียงใด การให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็กจะทำให้เด็กมีความคิดเกี่ยวกับตนเองที่ดี แต่ถ้าบิดามารดาไม่ให้ความรักความใส่ใจ เน้นการลงโทษเด็กเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดของเด็ก สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองไม่มีความสำคัญ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีความคิดเกี่ยวกับตนเองที่ไม่ดี และประสบการณ์ในครอบครัวนี้ มีความสำคัญอย่างมาก ในการเป็นพื้นฐานของการพัฒนาความคิดเกี่ยวกับตนเองของเด็กในระยะต่อไปของชีวิต

จากความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาและประสบการณ์ในครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความคิดเกี่ยวกับตนเองของเด็ก ซึ่งทำให้ความคิดเกี่ยวกับตนเองของเด็กเป็นได้ทั้งในด้านดีและไม่ดี ในการศึกษาความคิดเกี่ยวกับตนเองของนักเรียนอาชีวะชายที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทครั้งนี้ จึงได้ทำการศึกษาในครอบครัวที่ใช้ความรุนแรง โดยเลือกทำการศึกษาในกรณีของครอบครัวที่มารดาเป็นเหยื่อการใช้ความรุนแรงของบิดา เนื่องจากการอบรมสั่งสอนของครอบครัวที่ให้แก่เด็กแก้ไขปัญหาคือด้วยความรุนแรง และการที่เด็กได้เห็นตัวอย่างความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว จากการที่บิดาใช้ความรุนแรงต่อมารดา น่าจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความคิดเกี่ยวกับตนเองของเด็ก การได้สัมผัสและเลียนแบบพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงที่บิดากระทำต่อมารดา ทำให้เด็กมีความคิดเกี่ยวกับตนเองที่ไม่ดี โดยเฉพาะในด้านความรุนแรง ซึ่งทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ใช้ความรุนแรง

ดังนั้น จึงเป็นที่น่าศึกษาสนใจว่านักเรียนอาชีวะชายที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทในครอบครัวที่มารดาเป็นเหยื่อความรุนแรงมีความคิดเกี่ยวกับตนเองในด้านความรุนแรงหรือไม่ และถ้ามีความคิดเกี่ยวกับตนเองในด้านความรุนแรงดังกล่าวเกิดขึ้นด้วยกระบวนการอย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาว่านักเรียนอาชีวะชายที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทมีความคิดเกี่ยวกับตนเองในด้านความรุนแรงหรือไม่

1.2.2 เพื่อศึกษาว่าความคิดเกี่ยวกับตนเองในด้านความรุนแรงของนักเรียนอาชีวะชายที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทเกิดขึ้นด้วยกระบวนการอย่างไร

1.2.3 เพื่อนำผลของการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะชายได้

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษานี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1.3.1 นักเรียนอาชีวะชายที่มีอายุระหว่าง 15-18 ปี ที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ตั้งแต่ 5 ครั้งขึ้นไป และอยู่ในครอบครัวที่มารดาตกเป็นเหยื่อการใช้ความรุนแรงของบิดา จำนวนทั้งสิ้น 10 คน

1.3.2 บิดามารดาของนักเรียนอาชีวะชาย ในข้อ 1.3.1 จำนวนทั้งสิ้น 20 คน และเพื่อนที่เรียนอยู่ในสถาบันอาชีวศึกษาเดียวกัน จำนวนทั้งสิ้น 10 คน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 ทำให้เข้าใจถึงสาเหตุพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของนักเรียนอาชีวะชาย

1.4.2 ทำให้เข้าใจในกระบวนการปลูกฝังความคิดเกี่ยวกับตนเองในด้านความรุนแรงของนักเรียนอาชีวะชายที่มีพฤติกรรมก่อเหตุทะเลาะวิวาท

1.4.3 ทำให้ทราบถึงแนวทางในการป้องกันและแก้ไขการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะชายได้